ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!

DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU!

ГОЛАС БЕЛАРУСА

ЧЭРВЕНЬ-ЛІПЕНЬ №3-4 1989 г. ≡ ВЫХОДЗІЦЬ З 1925 ГОДА («ЗЬ ПЕРАПЫНКАМ») ≡

ГРАМАДЗКА-КУЛЬТУРНАЕ ВЫДАНЬНЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА КУЛЬТУРЫ „СЬВІТАНАК" МЕСТА РЫГА

НАШАЯ ГАЗЭТА — ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЭТА Ў САВЕЦКАЙ ЛАТВІІ. ЛІЧУЧЫСЯ З НАСЬПЕЎШЫМІ ЖЫЦЦЁВЫМІ ПАТРЭБАМІ БЕЛАРУСКАЕ НАЦЫЯНАЛЬНАЕ МЕНШАСЬЦІ, А ТАКСАМА І СА СТАРЫМІ ТРАДЫЦЫЯМІ БЕЛАРУСКАЕ АДРАДЖЭНЧАЕ ПРЭСЫ, "ГОЛАС БЕЛАРУСА" СТАВІЦЬ САБЕ МЭТАЮ:

— НАЦЫЯНАЛЬНАЕ ЎСЬВЕДАМЛЕНЬНЕ БЕЛАРУСКАЕ МЕНШАСЬЦІ Ў ЛАТВІІ;
— ЗГУРТАВАНЬНЕ ЯЕ НА НАЦЫЯНАЛЬНА-КУЛЬТУРНЫМ ГРУНЬЦЕ;
— АБАРОНУ ІНТАРЭСАЎ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДЗТВА.

МЫ ЗЬВЯРТАЕМСЯ ДА ЧЫТАЧОЎ ДЫ ІНШЫХ ЗАЦІКАЎЛЕННЫХ АСОБАЎ З ПРАПАНОВАЮ ДАСЫЛАЦЬ МАТАР'ЯЛЫ ХАРАКТАРУ КУЛЬТУРНА-ГРАМАДЗКАГА, ПАЛІТЫЧНАГА, ЭКАНАМІЧНАГА, НАВУКОВАГА, ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА, ГУМАРЫСТАЧНАГА, САТЫРЫЧНАГА, А ТАКСАМА АБВЕСТКІ, МАЛЮНКІ, ПЫТАНЬНІ.

МЫ КЛІЧАМО ЎСІХ БЕЛАРУСАЎ У ЛАТВІІ ДА ЯДНАНЬНЯ, БАДЗЁРАСЬЦІ І ШЧЫРАЙ ПРАЦЫ Ў НАШАЙ СЬВЯТОЙ СПРАВЕ — АДРАДЖЭНЬНЯ БЕЛАРУШЧЫНЫ. ТЫХ, ХТО ЛІЧЫЦЬ СЯБЕ БЕЛАРУСАМ НЯ ТОЛЬКІ ПА ПАШПАРТУ, ЗАПРАШАЕЦЬ:

-- ЛАТВІЙСКАЕ ТАВАРЫСТВА БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ "СЬВІТАНАК". (РЫГА, АМАТУ-5, ДОМ КУЛЬТУРЫ ПРАФСАЮЗАЎ)
— РУХ НАЦЫЯНАЛЬНАГА АДЗІНСТВА БЕЛАРУСАЎ ЛАТВІІ (РЫГА, т. 28-85-23, КУЗЬНЯЦОЎ СЯРЖУК)
-- ЗГУРТАВАНЬНЕ БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ ЛАТВІІ "ВОЛЯ" (РЫГА, 226048, АЗЕНЕС-22, к. 507а, ПАЎЛОВІЧ ВАДЗІМ)
-- НЯДЗЕЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ШКОЛА ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ І ДАРОСЛЫХ (РЫГА, т. 28-95-87, 52-57-62, МІЦКЕВІЧ АЛЁНА ЎЛАДЗІМІРАЎНА).

СПАДЗЯЕМСЯ НА ТОЕ, ШТО СЯРОД ТЫХ 120 ТЫСЯЧАЎ БЕЛАРУСАЎ, ЯКІЯ ЖЫВУЦЬ У ЛАТВІІ, ЗНОЙДУЦЦА І САПРАЎДНЫЯ.

"БЕЛАРУСКІ ПРАЦЭС" У ЛАТВІІ

У ЛатвІІ І па-за межамІ яе многа было гутарак аб працэсу, што адбыўся ў пачатку красавІка 1925 году над васьмІ беларускІмі вучыцелямІ ДзьвІнскае І Люцынскае беларускІх гІмназІяў.

Працэс, якІ цягнууся тры днІ, з 2-га па 4-га красавІка, з ранку да ночы, выклІкаў да сабе вялікую зацІкаўленасьць з боку беларускага грамадзтва І з боку Іншых нацыянальнасьцяў ЛатвІІ.

На Ім яскрава высьвятлІлася як многа ў беларусаў ворагаў, якІя ня спынялІся нІ перад якІмІ спосабамІ І сродкамІ, каб скампрамэнтаваць беларускІ рух у ЛатвІІ І выклІкаць адносна яго рэпрэсІІ Ураду. ВысьветлІлася ў належнай меры І ролю нІжэйшых правІнцыяльных улад тых часоў.

АБВІНАВАЧАЛЬНЫ АКТ

Робючы рэвІзІю ў беларускай пачатковай школе КапІнскае, у вёсцы ДудалІ, 1924 г. 2-га сакавІка, Інспектар народных школаў ДзьвІнскага вокругу Л. ОзалІнь угледзеў, на гэаграфІчнае карце, якая вІсела на сьценцы, была адзначана Беларусь якая абашла частку абшараў цяперашняе РасеІ, як І Польшчы, ЛІтвы І ЛатвІІ. На карце мяжа ЛатвІІ йшла ад КорсаўкІ на Люцын, Асьвейскае возера, Краслаўку, Улукшты І ад туль у напрамку лІтоўскае мяжы. ІншымІ словамІ кажучы, Беларусь эхапляла часткІ Люцынскага павету, пачынаючы ад КорсаўкІ зь местам Люцынам, частку ДзьвІнскага павету, пачынаючы з Асьвейскага возера зь ДзьвІнскам, І частку Улукштанскага павету зь местам Улукшты.

(працяг на стар.2)

У ПРЭЗІДЫУМ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БССР

АДКРЫТЫ ЛІСТ РАДЫ ЛАТВІЙСКАГА ТАВАРЫСТВА БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ «СЬВІТАНАК»

Стан трывожнага прадчуваньня бяды змяшчае ў сабе ёмкае беларускае слова — ЖУДАСЬЦЬ. Перабудова ў краіне ператвараецца ў марудкае і прыгнятальнае чаканне чарговага гістарычнага пленума ці указа. Злачынная сталінская сістэма абрала Беларусь у якасьці выпрабавальнага палігона паскоранай асіміляцыі нацый, якія маршыруюць у камуністычную будучыню. Нашчадкі бацькі крывавага генацыду, асьлепленыя нянавісцю, імкнучыся затаптаць адроджаную нацыянальную самасвядомасць беларускага народа, выдаюць абсурдны указ, які забараняе нацыянальную сімволіку. Беларускія сімвалы нацыянальнай годнасці задушаны і расцярэблены на пачатку калектывізацы., і наўрад ці хто з выдаўцаў указа і яго ідэолагаў — персанальных пенсіянераў НКУС — бачнў у руках"ваяўнічых беларускіх нацыяналістаў" бела-чырвона-белы сцяг і герб"Пагоня" .Гістарычная нацыянальная сімволіка належыць беларускаму народу, і народ мае права сам вызначаць напрамкі сваёй гісторыі, нацыянальнай культуры, сваёй мовы і сімволікі на уласнай зямлі. Вякавы гонар народа, за які беларусы заплацілі мільёнамі чалавечых лёсаў, аўтары указа ацанілі ў 50 рублёў штрафа. Слабавата для нашчадкаў Мураўёва-вешацеля і крывавага ката Сталіна.

Не пройдуць спробы ідэолагаў псеўдаперабудовы пасеяць зерні варожасці паміж беларускім і латышскім народамі. Сотні гадоў жывуць беларусы на адзінай у свеце зямлі латышоў. Латвійская Рэспубліка ў цяжкія для беларускай нацыянальнай культуры гады захавала і ўсімі сіламі падтрымлівала яе вогніва на сваёй дзяржаўнай тэрыторыі Маці-Латвія ў часы фашысцкага генацыда праклялая жменьку вартую жалю, крыважэрных вылюдкаў, прытуліла на сваёй зямлі тысячы дзяцей са спаленых беларускіх вёсак Народы-браты раздзялілі жах масавых дэпартацый.

Мы заяўляем свой пратэст Прэзідыуму Вярхоўнага Савета Беларусі. Патрабуем спынення праследванняў і ілжывых нападак на удзельнікаў Беларускага Народнага Фронту. Беларускае Культурнае Таварыства "Сьвітанак" аддае свой голас у падтрымку БНФ "АДРАДЖЭННЕ", .праграма якога адпавядае задачам перабудовы, дэмакратыі, дружбы народаў, адраджэння нацыі і вяртання ёй гістарычных і культурных святынь.

БКТ "Сьвітанак" будзе дасылаць ва усе раёны шматпакутнай гістарычнай Радзімы сапраўдную інфармацыю пра дэмакратычныя працэсы ў Латвіі, пра адраджэнне яе народа

У адказ на глумленне нацыянальных святынь, у адпаведнасці з Дэкларацыяй Форума Народаў Латвіі, БКТ"Сьвітанак" пакідае за сабой права гонару за бела-чырвона-белы сцяг і гістарычны герб "Пагоня".

"[Бела]рускі працэс у Латвіі"
працяг са стар. I

По тлумачэньню кіраўніка школы Аляксандра Манкоўскага гэтую карту прыслаў школе Беларускі Прасьветны Аддзел. Такую ж карту Л. Озалін пасьля некалькіх дзён адшукаў у беларускай школе Капінскае воласьці ў вёсцы Станкевічы. Аб знойдзеных картах Л. Озалін далажыў у аддзел пачатковых школаў Міністэрства Прасьветы.

У зьвязку з гэтым палітычнае упраўленьне навяло спраўкі і атрымала весткі, што ў Латвіі працуе беларуская арганізацыя, якая паставіла сабе мэтаю ўтварыць незалежнае беларускае гаспадарства і што правадырамі гэтае арганізацыі зьяўляюцца вучыцялі беларускіх школаў: Ул. Жарці, А. Якубецкі, П. Мядзелька-Грыб і П. Езавітаў, былы шэф вайскова-дыпляматычнае місіі Беларусі, які пасьля яе ліквідаваньня ў кароткі час стаў Латвійскім падданым. Правяраючы гэтыя весткі высьвятлілася, што ў Дзьвінску ўжо з 1921 г. па ініцыятыве К. Езавітава закладзена беларуска-прасьветнае таварыства пад назваю "Бацькаўшчына".

Т-ва "Бацькаўшчына", як гэта бачна з яго статуту рэгістраванага ў Латгальскім Вакружным судзе, мела мэтаю разьвіцьцё беларускае культуры і прасьветы ў Латгаліі.

(працяг у наступным нумары)

УВАГА!

Тым, хто жыве па-за межамі Латвіі прапануем падпісацца на штотыднёвік Народнага Фронту Латвіі —

АТМОДА

Кошт аднаго нумара — 20 кап. плюс перасылка.
Заказы направляць па адрасу:

РИГА, 226015, СТИЕБРУ, д.5, кв.52.
УСИКУ ВЛАДИМИРУ.

А таксама на часопіс беларуска-украінскай незалежнае думкі —

ВОЛЯ

Які будзе выдавацца са жніўня гэтага году. Сабекошт аднаго нумара прыблізна што 80 кап. Адрас:

РИГА, 226015, ЭММАС-3, к.93.
ПРОСКУРНЯ АРКАДИЙ.

. . . .

Хрысьціянская секцыя ЗБМЛ (згуртаваньня беларускай моладзі Латвіі) "ВОЛЯ" дасылае зацікаўленным асобам рэлігійную літаратуру наложаным плацяжом. Адрас:

РИГА, 226059, КАСТРАНЕС, 1/2, к.163
НЕПОМЯЩИЙ Ю.Б.
(хрысьціянская і крышнаіцкая літ.)

. . . .

Прасьветны Кааператыў "КУЛЬТУРА І ПРАЦА" пры ЗБМЛ "ВОЛЯ" дапамагае беларускаму жыхарству Латвіі ў набыцьці беларускіх кніжак, а таксама латыскаму жыхарству Беларусі ў набыцьці латыскіх кніжак. Адрас для заказаў:

РИГА, 226006, БУРТНИЕКУ, 2а, к.229
РОМАНЮК ЗИНАИДА.

. . . .

БТК "СЬВІТАНАК" абвяўляе набор у дзіцячую студню выяўленчага мастацтва "ВЯСЁЛКА"(выкладаньне на беларускай мове). Адрас: ЛЕНИНА-40, к.20м.

ДЭМАКРАТЫI НЕ АТРЫМАЛАСЬ, ГІСТОРЫЯ РОБIЦЬ ВIТОК.

"Сучасная рэчаIснасьць напаўняе чалавечую душу невымоўным сумам. Нягледзячы на небывалыя посьпехI стансўчых зедау, на пышны роськвIт тэхнIчнай культуры, на зьнешнюю прадуктыўнасьць духоўнай творчасьцI, нIколI яшчэ чалавецтва не было так унутрана убога, так няшчаснае... I ўжо пад зьнешнIм бляскам пад пышнымI надзеямI,— на ўсеагульны спакой I ўпарадкаваньне цудамI навуковай тэхнIкI,- прачынаецца грызучая незадаволенасьць, штучка прысцаная, нуда па сэнсу жыцьця, на якую навука паклала сваё Iгнараваньне..."

Гэтыя словы напIсаныя ў 1909 годзе. Але хто адрозьнIц йIх ад шматлIкIх публIкацый сёньня, праз 80 год..? Так, наша гIсторыя мабыць робIць "вIток". Але зь якIм багажом пераклIкаецца цягнIк сёньняшняга з тым учарашнIм? "...ПерадранIчныя ценI толькI з'яўляюцца... Новая ВавIлёнская вежа" шчэ не дабудавана, не струхлелI яшчэ сьцягI пабудаваньня жыцьця на ўсялякIх новых рацыяналIстычных пачатках,..- пIша там жа аўтар. Затым быу 1917, КастрычнIцкая рэвалюцIя. РацыяналIзм,нIбы ражно, выцесьнIў духоўнасьць. ЗьнIкла гарманIчнае нармальнае(!)ўспрыяцьце сьвету ў цэлых нацыяў. А вось што пIша ДастаеўскI у 1877г. "...Ну што калI стане пад пагрозу якIм-небудзь чынэм I ад чаго-небудзь, наша сельская абшчына, аберагаючая нашага беднага караньнIка-працаўнIка ад столькIх зол,- ну што калI тут жа ж да гэтага вызваленага мужыка, столькI невопытнага... нахлыне ўсIм кагалам жыд - ды што тут: тут мIнгам канец яго: уся маёмасьць яго, ўся сIла яго пяройдзе назаўтра ж ва ўладу жыда I наступIць такая пара, зь якой не толькI не магла б зраўняцца пара (крэпасьнIцтва) прыгону, але нават татаршчына" ("ДзёньнIкI за 1877год" Ф.М.ДастаеўскI, 1983. ст. 86.)

СIла сялянIна перайшла ва ўладу групы, асобы. Гэта стала паталёгIяю. 40 мIлIёнау чалавек (а кажуць 60 мIлIёнау) толькI ў сталIнскI перыёд з 180-200 мIлIёнаў было забIта ў Iмя "новага" I чырвонага сьцягу. Але патынцыйна сьвет не баяўся ўжо I гэтай левай палIтычнай скрайнасьцI, як не баяўся I правай палIтычнай скрайнасьцI - фашызму. Сьвет меў мажлIвасьць ўсьвядомIць свае магчымасьцI стала будуючы дэмакратыю ўжо (к таму часу) паўтара стагоддзя. А гэтыя дзьве скрайнасьцI палIтычнага сьветапогляду сталI проста эўрапейскIм фIглярствам для йIх зачыншчыкаў I, напэўна непазьбежнай хваробай для само-народаў ўсей Эўропы.

Дэмакратыя ўпершыню канстытуцыйна аформлена на глебе рабскага становIшча адных I боскай адкрывенасьцI другIх. Але ў абстаноўцы Эўропы, лепшыя розумы якой зьязджалI на прастор АмэрыкI, гэтага быць не магло. Выхаваная на традыцыях меркавальнай фIлясофII (Канта, затым НIцшэ, Маркса) Эўропа не знайшла апоры ў "чалавечым фактары" а, папросту, ў палIтычнай IнтуIцыI, ў Веры I... да гэтага часу Iгнаруе Вышэйшы Маральны Закон у культуры духоўнай, Навуковы мэтад -- у паглядзе на палIтыку (Дэмакратыя) I Закон ВартасьцI -- ў эканомIцы (базарная эканомIка).

Сёньня Заходняя Эўропа "паверыла" I як можа падстрайваецца, будуе фундамент (напрыклад, для "агульнаэўрапейскага дому").

У нас жа ў Цэнтральнай Эўропе, якою зьяўляецца Беларусь, I ва Ўсходняй (Расея) пануе яшчэ эпоха Асьветы, калI веды, сама думка грамадзкая, адарваныя ад вытоку свайго -- ад Азарэньня, -- таго Боскага адкрывеньня, -- прагнучым праўды, сIлы,волI, тым хто Верыць... "Д'ябляняты" крадуць чужую тэхналёгIю вытворчасьцI, народ шалее ад нармальных тавараў заходняга вырабу, думка задыхаецца ад адкрывеннага безкультур'я "бацькоў"...

У жыцьцI навуковым ёсьць сIстэма:

ПРАБЛЕМА -- праца над ёй з дапамогай законаў I IнтуIцыI -- калI правIльная праблема то прыходзIць адказ-- "Азораньне Навукоўца".

Азораньне -- гэта абсалют, апошняе слова перамогI над праблемай.

Далей Iдзе ўсьведамленьне -- што гэта Навуковы Мэтад (якI дарэчы апраўдаўся заўважаны толькI на мяжы XX стагоддзя).

У жыцьцI прамысловым -- базар дыктуе што рабIць каб зарабIць сабе на жыцьцё. Раўнавага эканамIчная магчымая толькI на глебе Iнтарэсаў эканамIчных. Прымес IдэолёгII тут, як I ў навуцы, помсьцIц тармажэньнем, стагнацыяй. Тут выпрацаваны Закон ВартасьцI (залежнасьць ад штодзённай I глабальнай каньюнктуры). У жыцьцI асабIстым, Iнтымным, маральным таксама ёсьць (духоўная) сIстэма.

Той хто выконвае ўсе запаветы: "Не забI", "Не украдзI"... прыходзIць да мяжы калI на яго зыходзIць "Боскае адкрывеньне". Гэта, можна сказаць, духоўнае Азораньне, калI чалавек пакрысе ствара сабе паняцьце аб ВышэйшIм Маральным Законе, якI заключае ў сабе найбольш годныя якасьцI жыцьця.

Названыя тры сфэры жыцьця -- гэта тыя"тры кIты" на якIх стаIць ўсё чалавецтва. Гэтак як тыя прастора, час I рух, складаюць матэрыю, так Вышэйшы Маральнасны Закон (Культура), Навуковы мэтад (ПалIтыка) I Закон ВартасьцI (ЭканомIка) -- складаюць Духоўны, Iдэальны сьвет.

Вось на гэтым троеадзIнстве, на наш погляд, трэба будаваць сёньняшнI дзень БеларусI, чакаць заўтра. Сёньня для нас магчыма толькI тая палIтычная структура, якая называецца Дэмакратыя I, шчыра кажучы, аж да другога прышэсьця IIсуса Хрыста большай справядлIвасьцI мы ня бачым.

Дзеля пабудаваньня ДэмакратыI мы заклIкаем каб кожны разьвIваў сваю станоўчую IнIцыятыву I дапамагаў суседу. Тут галоўнае не рабIць благога -- ўсё што хочаш, толькI не благое I жыцьцё адчынIць на практыцы праўдзIвасьць разумовай накIраванасьцI у вас ГОМО САПIЕНС.

Дзеля пабудаваньня ДэмакратыI магчыма Iстваранне адпаведнай палIтычнай партыI, такой як, напрыклад, РэспублIканская партыя ў ЗША, або Кансэрватыўная партыя ў АнглII.

Дзеля пабудаваньня дэмакратыI трэба ўсьведамленьне трагIчнай яе неабходнасьцI як найхутчэй, бо час помсьцIць нам ўсё больш жорстка за хIбы вIдавочных злачынцаў ля ўлады, якIх у Iншай апроч дэмакратычнай сIстэме голымI рукамI ня ўзяць.

Ш.А. Менск.

ЭКСТРЭМIСТАЎ -- ПАД СУД

Мяне, як I маIх суайчыньнIкаў беларусаў, ня могуць не хваляваць палIтычныя варункI ў БеларусI I будучыня яе народа. Сёньня, калI ва ўсёй КраIне йдзе працэс перабудовы, дэмакратызацыI I галоснасьцI, палIтычныя сIлы чалавеканенавIснае адмIнIстрацыйна-бюракратычнае сыстэмы ў вярхох РэспублIкI вядуць апантаную чорную прапаганду накIраваную супраць руху адраджэньня беларускага народу як нацыI, яго культуры I мовы, прыпIсваючы гэтаму руху нацыяналIстычныя памкненьнI. Але менавIта ў вярхох РэспублIкI, моцна засеўшыя сталIнIсты, функцыянеры брэжнеўскага застою не валодаючы мовай народа, няведаючы яго нацыянальнае культуры, асьлепленыя нянавIсьцю да ўсяго нацыянальнага, зьяўляюцца галоўнымI экстрэмIстамI. Вядуць варожаю прапаганду для распальваньня нацыянальнай розьнI памIж народамI БеларусI, а беларусаў памIж народамI прыбалтыкI.

СродкI масавае IнфармацыI пад нацIскам апрычнIкаў суслаўшчыны, займаюцца IлжывымI абвIнавачваньнямI ў адзIн бок без прадастаўленьня права другому баку сказаць хоць адно слова ў абарону сябе. Чаго вартыя прызывы да плюралIзму думак I супрацоўнIцтву. Падобны "плюралIзм" Iснуе ў беларускай вандзI I нIдзе больш.

Паменшай меры зьдзIўляюць паводзIны беларускIх дэпутатаў на нечарговай сэсII Вярхоўнага Савету СССР, дзе яны былI згодныя без якIх кольвечы абмеркаваньняў аддаць эканомIку РэспублIкI ў поўнае падпарадкаваньне цэнтральным ведамствам. Хутчэй за ўсё з такою жа гатоўнасьцю бязпрэчна падпIсалI бы акт на новыя рэпрэсыI да беларускага народу, былI б толькI другIя часы.

Не абмежавалIся лIсьлIвымI ўхваленьнямI, ададбрэньнямI I падзякамI ў духу застойных часоў. Не абышлося I без навешваньня нацыяналIстычных ярлыкоў на шыю шматпакутнага беларускага народу.

Страта эканамIчнага сувэрэнIтэту азначае страту аднаго з важнейшых прызнакаў нацыI I пераўтварэньне рэспублIкI ў нейкае падабенства культурна-нацыянальнае аўтаномII. Беларусь, якая

працяг на стар. 8.

"ТЫ МОЙ БРАТ, КАГО ЗВАЦЬ БЕЛАРУСАМ..."

спроба асэнсаваньня

Гарун?
Яшчэ з адной катаргІ, катаргІ нематы, вярнуўся Паэт.

Хто сказаў: "І я з народам",
Хто зь Ім поплеч стаў, як з братам,
Хто пайшоў зь Ім роўным ходам,
К роўным зыскам, к роўным стратам,--
З тым І я. Няхай жа лІчэ,

Будзе трэба -- хай паклІчэ.

РадкІ бьюць у душу. Адчуваецца нязломная выкрываўчая сІла паэта... Мне здаецца, што менавІта гэта -- яшчэ адна цаглІна, якой не ставала цэласнасьцІ тагачаснае беларускай паэзІІ. І якраз цэласнасьць самога гаруноўскага паэтычнага сьвету паглынае чытача. Таму што ў кожным вершы -- адзІны стрыжань, якІ вынІкае з гарманІчнага сьветаўспрыняцьця душы паэта; а гэта, ў сваю чаргу, ёсьць вынІк той нязломнай выкрывальнай сІлы, ўласьцІвай яму.

Так, гаруноўская паэтыка шмат дзе супадае з паэтыкай, характэрнай перш за ўсё Купалу, калІ параўноўваць Гаруна зь Іншымі нашымІ паэтамІ таго перыяду. Напрыклад,

Гэй, гусьляр, пясьняр, мой браце,
грай, сьпявай у полІ, ў хаце...--

І ўвогуле ўвесь гэты верш "Песьня-звон". Аднак вядома, што Аляксандр ПрушынскІ (Алесь Гарун) быў рэвалюцыянер, І, адпаведна, сродкІ выяўленьня аўтарскай задумы адлюстроўваюць больш канкрэтную барацьбу І больш канкрэтны бунт. У гэтым -- адметнасьць паэтыкІ Гаруна, І Гарун у гэтым быў новым.

Не губляючы паэтычнасьцІ, Алесь Гарун называе рэчы сваІмІ Імёнамі, адкрыта глядзІць у вочы народнага гора:

Праўду мусІм ведаць, браце:
Покуль мы ня ў роднай хаце,
Не на нІве покуль роднай...

Альбо, напрыклад, верш "Юдам":

Да вас, паны, што голасна крычыце
Аб прыязьнІ сваёй да беднага народу
Да вас мой гэты верш І словы ўсе благІя,
Бо словам вы адны, а справамІ-- другІя...

І г.д.

Я мяркую, што менавІта ў гэтым -- моц І жыцьцёвая сІла паэтычнага сьвету Алеся Гаруна.

Шкада, што мы дрэнна ведаем творчую гІсторыю кожнага верша,каб спазнаць да канца гэты сьвет, яшчэ глыбей. Але таму І робяцца тэксты самІх вершаў больш каштоўнымІ!

Край чужы -- за веру кара --
Сьнег, мароз ды горы.
Белы сьвет, як чорна хмара,
ЗаступІлІ горы

Край чужы... І ты чужынец
ЎсІм, ня свой здаешся:
ХодзІш скрозь, як той адзІнец
Старакосны ў лесе.

Жывое сэрца гаруноўскага паэтычнага сьвету -- непадробны, вялІкІ боль за Родны Край. З аднаго боку -- Існуючае становІшча ў Родным Краю, з другога -- балючая прага ВолІ.

І гэта настолькІ моцна, што драматызм перарастае ў трагІзм... Алесь Гарун І Ф. Кафка, напрыклад, стаяць далёка адно ад аднаго , але ступень напружаньня драматызму ў таго І ў гэтага амаль супадаюць.

Родны Край балІць Гаруну І адначасна -- зьяўляецца крынІцай з жывой вадою чароўных І мІлых вобразаў. Душа роднай зямлІцы, дух та гачаснага жыцьця беларусаў -- душа паэтычнага сьвету Алеся Гаруна.

Рэч у тым, што фальклор Гарун не выкарыстоўваў, а жыў Ім, калІ пІсаў. Гэта вялІкая розьнІца І вялІкая перавага ў карысьць паэта.

КалІ малюецца дождж на Ільлю, дык паўстае вобраз прыроды, а не ўхвала Пану Богу за гэты дождж. Хутчэй самому дажджу надаецца боскасьць. Вецер у паэта мае рысы жывой Істоты. Няцяжка заўважыць,што абагаўляецца І сонца. Карацей -- І ўжо сказанага досыць, каб зазначыць, што паэтычны сьвет Гаруна вырастае з паганства. МенавІта зь яго. ХрысьцІянства зьяўляецца хутчэй матэрыялам, кІж Ідэяй. КалІ ўзяць верш "Мая люба" І паэтыку "ПесьнІ Песьняў", дык тут агульным будзе хІба што схема параўнаньняў... Прырода, зямля І людзІ Роднага Краю з самІм паняцьцем "РадзІма" заўсёды зьлІваюцца ў адно цэлае. МенавІта таму паганства, а не хрысьцІянства, больш прыдатнае для вытажэньня любові да Роднага Краю.

У паэзІІ Алеся Гаруна, я думаю, лёгка заўважыць яшчэ І элементы пантэІзму, разам з полІтэІзмам, -- няхай сабе гэта й ня выяўлена паэтам сьвядома. ТолькІ тут, зразумела, пантэІзм Гаруна адрозьнІваецца ад пантэІзму Гётэ. ПантэІзм Гаруна -- бачыць у кожнай прыроднай зьяве ня проста аднаго І таго ж Бога, а яшчэ І саму прыяву разглядаць як бога. (прычым гэтыя багІ нІяк ня тоесныя памІж сабой)

Напэўна, тут дарэчы будзе сказаць, што нацыю Алесь Гарун успрымае як сям'ю; у многІх вершах ёсьць матыў братэрства, І паэт заклІкае будаваць

працяг на стар. 7.

УСТАНОЎЧЫ ЗЬЕЗД БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА ФРОНТУ "АДРАДЖЭНЬНЕ"

24-25 чэрвеня 1989г. у ВІльнІ адбыўся ўстаноўчы зьезд Беларускага Народнага Фронту за перабудову "АДРАДЖЭНЬНЕ".

За два днІ работы зьезду было зарэгІстравана звыш 400дэлегатаў.

Беларусаў ЛатвІІ прадстаўлялІ: Сяржук Кузьняцоў І Уладзімір ВусІк ад БТК "СЬВІТАНАК", Раманюк ЗІнэІда ад ЗБМ "ВОЛЯ", ВадзІм ПаўловІч ад беларускамоўнай незалежнай прэсы ЛатвІІ.

Таксама прысутнІчалІ госьцІ з Народнага Фронту ЛатвІІ.

На зьезде быў выбраны Сойм у колькасьцІ 55 чел., РэвІзІйная камІсІя ў колькасьцІ 5ч.

Старшынёй Сойму выбраны Зянон СтанІслававІч Пазьняк.

З латыскай дэлегацыІ ў Сойм выбраны Сяржук Кузьняцоў.

Зьезд прыняў рэзалюцыІ аб:
-- свабодзе сумленьня І беларусІзацыІ рэлІгІйнага жыцьця ў БеларусІ;
-- дзяржаўнасьцІ беларускае мовы;
-- Беларускай нацыянальнай сымболІкІ;
-- беларуска-лІтоўскІх сувязях;
-- мІжнацыянальных адносІнах у БеларусІ;
-- зварот да народаў СССР І краІнаў -- членаў ААН.

Праект закона: "Беларускай Савецкай СацыялІстычнай РэспублІкІ аб дзяржаўнай мове Беларускай ССР",статут І праграма.

. . .

У нядзелю, ў час працы зьезду, адбыўся мІтынг "АдзІнства"на якІм была прынята рэзалюцыя патрабуючая спынІць правядзеньне зьезду, "Голас народу" пачуты небыў.

А дванаццатай гадзІне начы, калІ дэлегаты ўжо разьехалІся, паступІлІ весткІ, што на мяжы ЛІтвы зь Беларусьсю бэсэсэраўскІя палІцыянты ператварылІся ў таможню І шмануюць ўсІх, хто йІм спадабаецца.

Канечне кІраўнІцтва БССР І так вайшлоў гІсторыю, але калІ ўвесь сьвет сьмяецца над жартоўнымІ трукамІ "сапожников в политике", то беларусам не да сьмеху. НаўрадцІ можна спадзявацца на тое, што так званы Ўрад рэспублІкІ афІцыйна зарэгІструе "так называемый БНФ".

СКЛАД СОЙМУ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА ФРОНТУ "АДРАДЖЭНЬНЕ"

1. Арлоў Уладзімір
2. Балаховіч Хрысьціна
3. Банкевіч Генадзь
4. Барадулін Рыгор
5. Белавусаў Алег
6. Бічэль Данута
7. Буйвал Валеры
8. Булавацкі Міхась
9. Быкаў Васіль
10. Бяляцкі Алесь
11. Вайткевіч Вячаслаў
12. Вольскі Артур
13. Вячорка Вінцук
14. Габрусаў Сяргей
15. Гайдук Мікола
16. Грыцкевіч Анатоль
17. Гуркоў Алесь
18. Дракахруст Юры
19. Дубавец Сяргей

працяг на стар. 7.

АНДРЭЙ ГУЦАЎ
(НарадзIўся 4.XI.1967 г. у ГомельскIм раёне. У 1985 г. паступIў у БелдзяржунIвэрсIтэт. Дзеля вывучэньня латыскай мовы I фIлялёгII перавёўся ў ЛДУ Імя П.СтучкI. Сябра БКТ "СЬВІТАНАК").

ЗОРНАЯ ГІСТОРЫЯ

апавяд.

Упершыню за апошнIя гады ўласнага часу вандраваньняў на караблI СОТ-IВ, першынцы зорных палётаў, па Iх роднай галяктыцы — ВялIкаму Магелянаваму Воблаку,— яны разгаварылIся настолькI, што пачалI марыць, няхай сабе й напаўжартам.

Яны сядзелI адзIн насупраць другога за шахматамI. Электронная сIстэма кIраваньня вяла карабель да роднай Хесты.

-- Само сабой,- перастэрIў каня МАРКА,-- доме ўжо ўсё будзе йначай. Прагрэс. Не пасьпеем мы наблIзIцца да нашай сонечнай сIстэмы, як нас даўно ўжо заўважаць выведзеныя на агульнапляноэтную арбIту радкётэлескопы вялIкIх магутнасьцяў.

— А на самой Хесьце, падхапIў Хведар, зробIўшы доўгую ракIроўку,-- мысьлю прыдуманая I ўвайшла ў дзеяньне АдзIная Усехесцкая СIстэма Роботаў — АУСР.

-- Зразумела, таксама I адукацыя, — пасьля нядоўгай паўзы працягваў Марка,— яна сIгнула гэтак, вучань трэцяй клясы будзе нераўнуючы як акадэмIк з нашага стагодзьдзя.

— Паўсюль сады, паветра, воля, згода...

— Рай! -- перахапIў Марка, I яны засьмяялIся. Упершыню за першыя гады...

ЗнайсьцI Іншую цывIлIзацыю было мэтай I сэнсам Iхняга жыцьця, па-сутнасьцI гэтая Ідэя стала рухаючай сIлай яго, агнём Iх душаў. Ледзь толькI быў распрацаваны I пабудаваны больш-менш надзейны праект першага зорнага карабля, яны, ўзгаднIўшы свой палёт з Галоўным Цэнтрам, адразу ж рынулIся па замкнёным маршруце Хеста-L-17 --S-29-53 -- НВ-64-77 --G_5-4 -- Хеста. Да тых зор, ля якIх паводле тэорыI верагоднасьцI, павIнна было быць разумнае жыцьцё.

Марка быў апантаны настолькI, што нават паспрабаваў даказаць гэта матэматычна...

Напачатку ўсё было вельмI добра, I яны былI першымI, хто ляцеў так далёка. У вушшу яшчэ стаялI разьвIтальныя словы прэзыдэнта Галоўнага Цэнтра:

-- Вы -- пачынальнIкI новай, зорнай эпохI нашай плянэты, — I Хведар, бывала, лагодна кпIў:

-- Марка п'яны -- зад у глIне.

Але яны нарэшце, мужна адолеўшы чорны акIян Сусьвету, даляцелI да плянэтнай сыстэмы зоркI L-17, I тут... яны пабачылI тое, чаго зусIм не чакалI: халодныя камянI I гарачую магму. I больш нIчога,-- акром чыстага, пранIзьлIва радаснага, але нIкому непатрэбнага сьвятла блакIтнай зоркI L-17.

Хведару дык яшчэ нIчога, а Марка, стаIўшы журботны, цяжкI боль ад невядомага прадбачаньня I закусIўшы губу, незразумела мовIў:

-- НIчога, яшчэ ўсё наперадзе...

I цяжкI, няўклюдны карабель узьняўся I паляцеў далей... КалI, прачнуўшыся ад анабIёзнага сну, якI стварыў Iлюзыю, што L-17 была толькI ўчора, яны яшчэ гарэлI аптымIзмам, СОТ-IВ наблIжауся да зоркI S-29-53.

На чорным фоне Сусьвету яна гарэла так вусьцIшна-гIпнатычна, што яе гнятлIвы чырвоны бляск цалкам пазбавIў Iх здольнасьцI вольна мысьлIць. Нават яны, людзI, падпаўшы пад невыносны цяжар сонца S-29-53, зрабIлIся накшталт аўтаматаў I бяздумна выконвалI сваю праграму. На плянэтах паверхня альбо цалкам заледзянелай, альбо камняпады I сьнегавыя горныя абвалы жорстка нIшчылI ўсё там, дзе магло быць якое-небудзь жыцьцё. Як грозны напамIнак сонца, на усIх плянэтах, якIя яны нI былI б розныя, абавязкова сустракалася адна I тая ж гара-конус,-- I гэта не зьмяшчалася ў галаве. Чорныя, нясьцярожаныя ночы, шэрыя днI... Тут не было жыцьця!... "Чорны камень, шэры камень, шызы попел, руды попел,"-- няўцямна шаптаў Марка, I асаблIва цяжка прыйшлося Хведару: яму ўсё роўна як адняло мову I заняло дых.

Гэта было вялIкIм пераломам у Iх сьвядомасьцI, забIць уражаньне ад якога ня змог нават наступны анабIёз...

... I двайная зорка НВ-64-77 ужо нIчым нязьдзIвIла Iх. Апатыя авалодала ІмI I такое расчараваньне, пасьля якога ўжо толькI сьмерць. Што Iм было да таго, што на адных з чатырнаццацI плянэтаў расла адна I тая ж расьлIна, а на другIх лунала рэха, падобнае на зануднIвы чалавечы голас, I ІшлI п'янячыя зямлю дажды. Разумнага жыцьця не было й тут...

I Хведару, а потым I Марку, нястрымана захацелася дадому: там, там яны займеюць тое, чаго шукалI тут, на гэтых мёртвых зорах!

I гэта былI тыя зоры, на якIя Марка ўскладаў свае надзеI!!.

Дамоў! Няхай сабе G_5-4 сьвецIць заманлIвым зялёным сьвятлом, сьвятлом жыцьця. Дамоў! Дамоў! Яны пэўна знаюць, што I ля G_5-4 няма жыцьця...

Дамоў! Дамоў!..

I яны паляцелI на Хесту...

Ня скончыўшы партыю, Марка падняўся I пайшоў у рубрыку кIраваньня. Вось-вось будзе яна --- Хеста! Індыкатар гарыць. значыць хутка электронная сIстэма, што вядзе карабель, скончыць зададзеную праграму палёту.

Увайшоў, зьзяючы радасным разьняволеньнем, Хведар.

-- ГлядзI,-- сказаў яму Марка.

На экране наблIжалася залатое Сонца. Знаёмыя абрысы Хесты выплывалI з-за яго, насустрач.

-- Нарэшце... вось,-- з хваляваньнем вымавIў Хведар I сеў.

Тройчы празьвIнеў сIгнал, I Марка ўзяў кIраваньне ў свае рукI. Хеста наблIжалася. Яе кола расло I расло на экране.

Карабель прайшоў шчыльны слой аблокаў, I экран урэшце зазьзяў амаль забытым, але такIм родным сьвятлом хесцкага дня. Зараз, зараз...

Але...

КалI яны селI, I карабель цьвёрда ўмацаваўся на паверхнI, Марка, ўпершыню не давяраючы экрану, выскачыў з карабля... Дарма, гэта было так: паўсюль, ад небакраю I да небакраю, вIдаць было недвухсэнсоўныя знакI тэрмаядзэрнай катастрофы...

Чорная, спустошаная, асмаленая зямля глядзела Iм у вочы, I гэта была ня казка,-- **быль**.

. . .

У новых гарадох,
МIж вулак I дарог,
Губляюся дарэшты.
Іду пад нейчы сьцяг
Зь мIнулага жыцьця - .
Прымаючы належна.

I лёд маей ракI,
Здаецца, не такI,
Як быў калIсь дагэтуль.
ЗгубIўшы ўсе сьляды,
Іду абы-куды,
Рабом - к чужому сьвету.

ххх...ххх

Чакай зьдзяйсьненьня.
Гэта мроя:
НIшто ня кажа навакол:
Чакай зьдзяйсьненьня...
Над гарою -
Адно руIны ды касьцёл.
Здаўна марозны вецер вее.
Касьцёл стагодзьдзяў пяць як сьпIць.
АбломкI замка ледзь лIпеюць,
Гадоў працягваючы сьпIс.
Як сон -
КрыжакI I татары,
Як сон -
Цяперашае жыцьцё...
Правал у памяцI...
Ах мары -
Адна заважыць за пяцёх.
Усё роўна тут:
цI сьвет, цI дождж,
За пакаленьнем пакаленьне
Зыходзiць зь цIшаю...
I ўсё ж
Адкуль яно:
"Чакай зьдзяйсьненьня!"?

АНДРЭЙ ГУЦАЎ "ЕЙ"

Ты — зямля курганоў і пушчанскага сну
Больны вецер — бунтар тут забыўся разлогі;
Па касьцёлах старых кінуў люд старыну,
І гніюць у балотах дрымучыя богі.

Ты інакшы цяпер — старадаўні народ.
Не разгледзеўшы прыняў братэрскую ласку —
І ня чуеш, ня чуешь, як кліча цябе у паход
Гнеў Пагоні на сёньняшніх хціўцаў нянаскіх.

Ці ж ня ганьба табе так змаўчаць на зямлі
І ня ведаць што твар твой аплёган?
Дзе твой гнеў і запал? Вочы раскрыеш калі?
Толькі слых заняло, адняло табе мову...

Толькі вецер - бунтар тут забыўся дарог,
Веча памяці зноў абнядолена звонам.
Толькі нейдзе загінуў твой Помсьлівы Бог,
Не пакінуўшы нават праклёну...

Ты — зямля курганоў і пушчанскага сну,
Я стаю пасярод твайго болю і гоняў.
Мы з табою яшчэ прычакаем вясну,
Мы з табою яшчэ не загінем сягоньня.

• • •

ЯЖЭВІЧ АЛЕСЬ

"РЭЧАІСНАСЬЦЬ"

Сябры, цьвяроза глянем на жыцьцё --
Пляўузганьням пра рай ня будзе месца:
Навокал гвалт, хлусьня і забыцьцё,
У душах -- вецер, людзі — цеста.

У вушы дзьмуць -- галоснасьць, сацыялізм,
А сьледам -- штрафы на 5 тысёч і астрог.
Ёсьць бог -- ні задушыў мой Край царызм,
І расцуглянных бюракратаў возьме бог.

Ў Саюзе мы, і зь іім мы сольнасьць
Прэзэньцім ці ня ўсёй зямлі...
А дома... Мове, нават роўнасьць
Сярод сясьцёр ні здабылі.

Нам ні забыць такі сацыялізм,
Калі цынізм малёг на стол закону,
Як мову матчыну бясчэсьціў шавінізм,
Забраў сьвятыні: сьцяг, "Пагоню".

Будуем камунізм з граніту й сталі --
Ужо далёка ў сьвеце бачны мур.
Там ад Эўропы і ад сьвету нас хавалі
Будуй -- і ўсё! А жыць калі?-- Алюр!

Заўваж сябе, прачніся, мой народзе,
Пад бел-чырвона-белым руш да зор!
Эўропе дай руку, пляваццa годзе,
У сузор'і ўсіх культур тчы Беларусі ўзор!

• • •

Рэдакцыя "Голас Беларуса" вельмі ўдзячна Ігару Мікалаевічу Кручонку зь Менску, які даслаў да нас верш Ул.Казлоўшчыка, надрукаваны ў Беларускім гаспадарчым каляндары "РОЛЬНІК" на 1931г. Выдав. У.Знамяроўскага, Вільня, 1930г.
Прапануем гэты верш шаноўным чытачам і спадзяемся на тое, што гэты ліст не апошні.

"ДА СТАРОНКІ"

Старонка, родная ты маці,
Калі ты вырвешся з акоў?
Калі ты будзеш сьвяткаваці
Шчасьліву волю ўсіх сыноў?

Калі звон Полацкай Сафіі
Загудзіць вольны над табой,
І сьцяг наш бел-чырвона-белы
Акрые ўсю цябе сабой.

Калі распутае Пагоню
Дух -- рыцар слаўны і сьвяты,
Прамчыцца віхрам над табою
І крыкне громам: "Ўстаць, браты!"

У ГУШЧАРАХ

войсковая паходная песьня

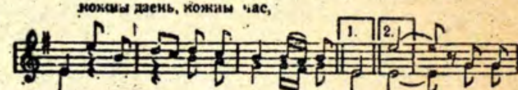
Словы Н. Арсеньневай

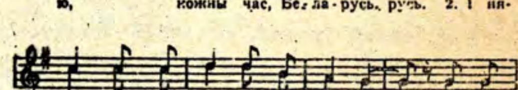
Tempo di marcio. паходна — муз. М. Шчаглова

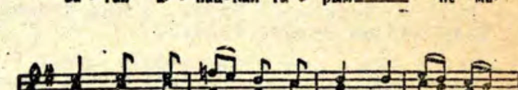

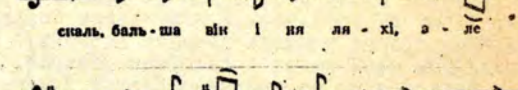

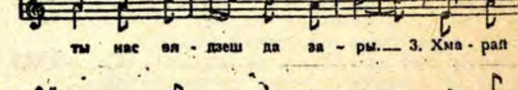

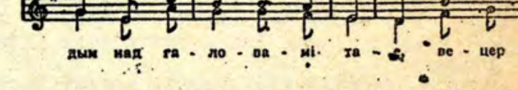

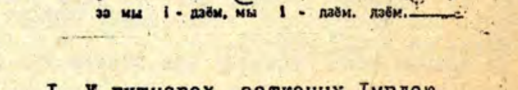

1. У гушчарах, затканых імглою
Шэрым зморкам на зорку зару
Ахвяруем табе мы сабою
Кожны дзень, кожны час,
Беларусь.

2. І няма у сэрцах жалю, ці страху,-
Мы адвагай юнацкай гарым
Не маскаль, бальшавік і ня ляхі,
Але ты нас вядзеш да зары.

3. Хмарай дым над галовамі тае,
Вецер дыхае мятай, быльлём,
Беларусь, Бела усь залатая
За Цабе мы ідзём, мы ідзём.

працяг са стар. 4.

Мур вялікі вольнай волі,
Мур высокі да нябёс,
Мур братэрства, роўнай долі,
Мур для радасьці без сьлёз --

булаваць дом для сям'і. Сям'я, дом і братэрства — усё гэта таксама з чыста славянскіх традыцыяў...

Кожны паэт жыве і піша, кіруючыся нормамі хутчэй рыцарскага этасу, чым мяшчанскага. Гэткі быў і Алесь Гарун. Дастаткова будзе зьвярнуцца да верша "Праводзіны" ("ЛІМ" за 19.02.86.), дзе лірычны герой раіць ідучаму на вайну быць сьмелым дзеля сьмеласьці; той, хто мае сьмелае сэрца не гіне; а наконт параненага ворага -- радкі:

Будзе працівнік пабіты ляжаць,--
Ты пашкадуй яго, брат!
Раны завяжаш, паможаш устаць.
-- Й ён чалавек і салдат.

Напэўна, больш характэрнай рысы рыцарскага этасу ня трэба...

У вершах з філясофскім роздумам паэт узьнімаецца да дыялектычнай напружанасьці, пры якой адмаўляецца існаваньне Быцьця і Небыцьця, а існінным і рэальным, як падкрэсьліваў Гегель у сваёй "Навуцы логікі", зьяўляецца Стаўленьне. Я маю на ўвазе верш "Навука". Канфлікт гэтага верша -- можна сказаць, тэма агульначалавечая. У Купалы нешта падобнае -- іранічны верш "Увесь да дна", у Дж. Мільтана -- санэт "Аб сваёй сьлепаце". Думаю, што гэтую лінію можна працягнуць ад Лукрэцыя да Шэксьпіра і ад Шэксьпіра да сучасных экзыстэнцыялістаў, -- і, як і ў астатніх, у Алеся Гаруна яна таксама вар'ецца. Калі ў Мільтана, напрыклад, было хваляваньне за лёс сацыяльнай праўды...

І усё-такі мы зноў павінны вярнуцца і вяртаемся да таго, што Алесь Гарун -- паэт беларускага гора. Ні ў Купалы, ні ў Коласа я не сустракаў так балюча перададзенага гора жабрачкі, як у вершы "Жабрачка" Гаруна... "Думы ў чужыне", "Зь песьняў няволі", "На сьмерць" якія важкія па зьместу і пафасу гэтыя вершы!..

Алесь Гарун -- народны паэт, гвалтоўна пазбаўлены голасу. І як своечасова гучаць і зараз яго радкі:

Ты, мой брат, каго звалі Беларусам,
Роднай мовы сваёй ня цурайся...

Дык няхай жа ты нарэшце будзеш пачуты, Паэце!

ОБРАЩЕНИЕ К БЕЛОРУСАМ ЛАТВИИ

Заканчивается тягостное время ожидания перемен. На пороге новая эпоха застоя. Свидетельством этому стали Съезд Народных Депутатов СССР и Учредительный Съезд Белорусского Народного Фронта. Партийная номенклатура при полной поддержке центра вновь узурпировала власть в республике. Рабы, осмелившиеся самостоятельно мыслить, анализировать и требовать были вытолканы за пределы засыпаной радиактивной пылью резервуации. Продекларированные на съезде народных депутатов СССР лозунги о региональном хозрасчёте, суверенитете при сильном центре становятся очередным витком демогогии в духе не существующих в природе наук о политической экономии социализма и научном коммунизме. Это лозунги тех, кто топал ногами и улюлюкал при выступлении академика Сахарова, тех, кто в блоке с так называемой народно-демократической Кореей благословил наследников Мао Цзе-Дуна.

1864, 1937 и другие чёрные эпохи не должны повториться в нашей истории. Народ, столко раз прогнаный сквозь строй, лидирует сегодня в социалистическом соревновании по производству шпицрутенов. Белоруские депутаты стыдливо промолчали на Всесоюзном Съезде Точно также, перед наглухо закрытыми дверями наших предков захлебнулась в крови белорузкая национальная демократия Кастуся Калиновского. Наша слепая вера копала себе братские могилы в Куропатах. С нашего молчаливого согласия "литературные критики" НКВД столкнули в лестничный пролёт московской гостиницы Янку Купалу. На наших завязаных глазах раздавили колёсами веру и надежду нации, белую ворону режима - коммуниста Машерова. От нашего незнания и равнодушия умирают сегодня дети чернобыльской зоны. Нашими устами, цинично приспособив для этого нашу еле дышащую мову, поливают грязью Алеся Адамовича, Василя Быкова, Зенона Позняка. Неправда, что каждый народ имеет правительство, которое он заслуживает. Нынешнее белоруское правительство не стоит своего многострадального народа. Последний пленум ЦК Компартии БССР, ощетинившись на позициях великодержавной идеологии, наметил курс на конфрантацию внутри нации. Всё происшедшее и происходящее заставляет обратиться к "крамольной", но конституционно закреплённой мысли о том, что только государственная независимость Белоруской Народной Республики, также как и Латвийской Республики есть гарантия от произвола идеологов бредовых концепций. Кризис капитализма привёл к распаду империй, окрасив карту Европы в национальные цвета Венгрии, Латвии, Литвы, Польши, Финляндии, Чехословакии, Эстонии. Кризис застойного социализма, или того что пытались за него выдать, восстановит государственную независимость колоний Российской империи, приведёт к равному экономическому и культурному содружеству свободных государств.

Ничего в мире не ценится так дорого, как свобода и независимость так же как ничто не достигается с такими титаническими усилиями.

За Вашу и Нашу Свободу. С.Кузнецов, В.Усик

Делегаты Учредительного Съезда Белоруского Народного Фронта.

СКЛАД СОЙМУ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА ФРОНТУ "АДРАДЖЭНЬНЕ"

(працяг са стар. 6.)

20.Дубянецкі Міхась
21.Емяльянаў Алесь
22.Жураўлёў Аляксандр
23.Жыбуль Вячаслаў
24.Зьмітрук Павел
25.Івашкевіч Віктар
26.Касько Алесь
27.Каўко Аляксей
28.Коласаў Генадзь
29.Конан Уладзімір
30.Круkоўскі Уладзімір
31.Кузьняцоў Сяргей
32.Кулік Яўген
33.Купава Мікола
34.Лапко Кастусь
35.Мальдзіс Адам
36.Марачкін Аляксей
37.Мікноў Сяргей
38.Мурог Сяргей
39.Мухін Сяргей
40.Пазьняк Зянон (старшыня)
41.Садоўскі Пятро
42.Сакалоў-Кубай Генадзь
43.Сёмуха Васіль
44.Собаль Міхась
45.Сокалаў-Воюш Сяржук
46.Суша Алесь
47.Сьвістуновіч Сымон
48.Сядоў Валеры
49.Ткачоў Міхась (нам. старш.)
50.Трусаў Алег
51.Чарняўскі Ігар
52.Чарняўскі Міхась
53.Чыжык Валеры
54.Шунейка Яўген
55.Хадыка Юры (нам. старш)

СКЛАД РЭВІЗІЙНАЙ КАМІСІІ

1.Арэшкаў Міхась
2.Бартлаў Лявон
3.Кіпцэвіч Алесь
4.Карпук Міхась
5.Марачкіна Ірына

ЛАРЫСА ГЕНІЮШ

*
* *

Топчуцца коні Тэўтонаў
На землях адвечных Прусаў-
Ня ўстояць багам паганскім,
Скарацца пад прымусам.

Пярун ім ня дасьць парадаў,
Бясьсільны перад аружжам.
Сваю прадыктуе "праўду"
Вораг хітры і дужы.

Дарма разьбіваюцца хвалі
Жалем пакутным аб бераг.
Забрала волю народа
Чужынская сіла і вера

Вецер, што там блукае,
Плача праз ноч, як гусьлі:
"Дзе ж ваша мова жывая,
Дзе ж вашыя песьні, Прусы?"

Душа у няволі змоўкла,
Сканала ў пакутным лёсе.
Іболю танюткае ноткі
Ад Прусаў не засталося...

...Але Беларусы - ня Прусы!
Нашаму слову ня ўмерці!
Забралі ў народа волю,
Ды мовы ня вырвацць з сэрцаў!

*

(працяг са стар. 3)

на працягу дзесяцIгодзьдзяў зьяўлялася палIгонам дзе выпрацоўвывалася асымIляцыя нацыяў I прамога генацыду, як нIякая другая рэспублIка мае патрэбнасьць ў эканамIчным ды палIтычным суверэнIтэце.

Я, як I ўсе цьвяроза думаючыя, выказваема падзяку СтаршынI ПрэзIдыума Вярхоўнага Савету ЛССР А.Б.Гарбунову, за тое, што прыклаў дужа сIлаў, стойкасьцI адстойваючы правы народу ЛатвII, ў тым лIку нашыя правы. М.С.Гарбачоў даў высокую адзнаку А.Гарбунову, як дыпламату I апантанаму барадзьбIту ў адстойваньнI правоў свайго народу I згадзIўся са многIмI яго доказамI, якIя былI пакладзены ў аснову папраўак да КанстытуцыI СССР.

РэспублIка адсьвяткавала сваё 70-цI годзьдзе. Гэтай знамянальнай даце было прысьвечана ганаровае паседжаньне ў Менску. Як I ў добрыя старыя часы высока абвяшчалIся тытулы кавалераў ардэнаносцаў, перадавIкоў I ударнIкаў. Кожны з тытулованых чыталI свае казаньнI па строга распрацаванаму сцэнарыю, ў збавязковым парадку знаходзIлI ўнутраных ворагаў. Ў час прамоў панавала атмасфэра культу. Да таго ж выступалI адны нIгIлIсты, што адцуралIся ад ўсяго нацыянальнага, беларускага, стваралася ўражаньне, што ўвесь гэты спэктакаль адбываецца дзесьцI ў суседняе рэспублIцы. АдзIн толькI В. Платонаў знайшоў ў сабе сьмеласьць выступIць у абарону беларускага народу I яго мовы.

Аб якIм разьвIтым дзьвухмоўI можа IйсьцI гаворка калI мова карэннага насельнIцтва рэспублIкI знаходзIцца на мяжы зьнIкненьня. Што Iм, бюракратам, да лёсу народа, яго культуры I мовы, калI нават першы сакратар ЦК КПБ I Старшыня ПрэзIдыума рэспублIкI адкрыта Iгнаруюць мову ўвогуле няведаючы яе.

ПокI вышэйшая чыноўная бюракратыя будзе карыстацца мовай суседняго народу, культурны генацыд будзе працягаваць сваё разбуральнае дзеяньне, што вядзе ўрэшце рэшт да зьнIкненьня нацыI.

ТолькI сталIнIсты, цI асобы непIсьменныя ня могуць убачыць розьнIцу памIж нацыяналIстычным I нацыянальным, што I прывяло да прыступленьня 30га кастрычнIка мIнулага году ў Менску.

КIруючая бюракратыя прасьледуе прыхIльнIкаў Народнага Фронту, бо з боку БНФ яны ўбачылI для сябе сьмяротную небясьпеку страцIць манаполIю на ўладу, пазбавIцца ўсIх незаконных прывIлеяў I сьпец разьмеркавальнIкаў. БНФ – гэта сам народ, творчая IнтэлIгэнцыя I лепшыя сIлы партыI. БНФ абвяшчае – вярнуць працоўным фабрыкI I заводы, зямлю сялянам ўладу Саветам, надаць беларускае мове статут дзяржаўнай, вярнуць народу нацыянальныя сымбалы.

Няспынна ляцIць час. АдыходзIць ў незваротнае мIнулае царства цемры I зла. Але нашчадкI свайго духоўнага "бацькI народаў" упарта не здаюць пазIцыяў, прымяняюць гнюсныя сталIнскIя мэтады перашкаджаючы IйсьцI народу па шляху нацыянальнага адраджэньня. Але ўжо не паставIць беларускI народ на каленI. Прыйдзе час I ўсе прыступнIкI прадстануць перад судом народным, I судзIць Iх будзе прынIжаны I шматпакутны беларускI народ.

Ў.ВусIк

СЬПIС БЕЛАРУСКАГА ВУЧЫЦЭЛЬСТВА Ў ЛАТВII
1927-28 г. (працяг, пачатак у нум.2 "Г.Б.")

Камплекты ў ДзьвIнскIм павеце.

1. МАЛА IНДРЫЦКI – КасьпяровIч Марыя.
2. ЛIУЧАНСКI – МIрановIч В.
3. КРАСЛАЎСКI – КрасьневIч АўгенI.

РЫГА.

ПЕРШАЯ РЫЖАСКАЯ: СIцько Сьцяпан, Шчорс Ян, Радзько Аляксандр, КлагIш Люцыя, Краўчэнка МIхаIл, Столяраў Паўла, ДзямIдава Вольга.

ДРУГАЯ РЫЖАСКАЯ: ДзямIдаў МIкола, ЕзавIтаў КанстанцIн, Плыгаўка Грыгор, НIкIфароўская ГалIна, Павул БIрута, Краўчэнка МIхал.

ПРЫВАТНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ДАДАТКОВАЯ ШКОЛА Т-ВА БЕЛАРУСКIХ ВУЧЫЦЯЛЁЎ:

ЕзавIтаў КанстанцIн, Вэвэрбрант А., Плыгаўка Грыгор, СIцько Сьцяпан, ГрыўскI М., Краўчэнка М.,

ЗНАЁМЦЕСЯ: "СЯБРЫНА",
"ТАВАРЫСТВА БЕЛАРУСКАЕ КУЛЬТУРЫ ПРЫ ЛIТОЎСКIМ ФОНДЗЕ КУЛЬТУРЫ".

Клюб аматараў беларускае народнае творчасьцI "СЯБРЫНА" РэспублIканскага палаца прафсаюзаў быў заснаваны 4-га лIпеня 1988 году I налIчвае зараз звыш ста чалавек. Ў яго склад, акрамя беларусаў, ўваходзяць таксама лIтоўцы, палякI I рускIя. Асноўнаю задачаю клюба зьяўляецца прапаганда I папулярызацыя беларускае народнае творчасьцI ў ЛIтве.

Гэтая задача вырашаецца двоякIм чынам. Па-першае, мы запрашаем да сабе асобных выканаўцаў I нават цэлыя калектывы зь БеларусI. Па-другое, сIламI ў клюбу музычнага, вакальна-харавога I лIтаратурна-драматычнага гурткоў рыхтуем ўласную праграму, зь якою мы маглI б баранIць гонар беларусаў сярод жыхароў ЛIтвы.

Для ажыцьцяўленьня пастаўленых перад клюбам задачаў РэспублIканскI палац культуры прафсаюзаў прадаставIў ў нашае распараджэньне па суботах I нядзелях ад 17.00 гадзIны малую залу. Акрамя таго, пры неабходнасьцI, мы маем магчымасьць карыстацца круглаю, вялIкаю цI канцэртнаю заламI.

Дырэкцыя палацу аплацIла нашыя выдаткI па выпуску афIшаў I запрашэньняў, а таксама дала згоду аплацIць кошт значкоў, вымпелаў I музычных Iнструмэнтаў.

Разам з тым мы разьлIчваем на дапамогу з боку МIнIстэрства БССР.

Хацелася б спадзявацца, што сваёю дзейнасьцю клюб будзе спрыяць абуджэньню нацыянальнае сьвядомасьцI беларусаў I пераадоленьню ўласьцIвага Iм комплексу непаўнацэннасьцI.

Таварыства беларускае культуры пры лIтоўскIм фондзе культуры было ўтворана 8-га сьнежня 1988г. Асноўнаю мэтаю таварыства зьяўляецца адраджэньне I дальнейшае разьвIцьцё культуры беларусаў ў ЛIтве. Да лIку першачарговых задачаў таварыства адносяцца: адкрыцьцё ў тае цI Iншае форме беларускIх школаў ў ЛIтве; выхад у друк, на радыё I тэлебачаньне; вяртаньне нашае мовы ў царкву I касьцёл; ўвекавечаньне Iмёнаў I памятных мясьцIнаў ў ЛIтве, зьвязаных зь Iмёнамі такIх дзеячаў беларускае навукI I культуры як Ф.Скарына, К.КалIноўскI, Ф. БагушэвIч, Янка Купала, Якуб Колас, Цётка (АлаIза ПашкевIч), М.БагдановIч, М.ГарэцкI, Б.ТарашкевIч I Iнш., а таксама рэдакцыя газэты "НАША НIВА", друкарня МарцIна Кухты I г.д.

Для ажыцьцяўленьня гэтых задачаў I каардынацыI дзейнасьцI таварыства на устаноўчым сходзе, якI адбыўся у ВIльнI 4-га лютага 1989 г., была абрана рада на чале зь Фёдарам ЯкубовIчам Нюнько.

Ў жылсацбанку ВIльнI на Iмя таварыства адкрыты рахунак № 1700653. Маецца свая эмблема I пячатка.

Засядае таварыства што другую суботу кожнага месяцу. Рада зьбIраецца па меры неабходнасьцI.

Дадатковую Iнфармацыю аб дзейнасьцI таварыства, а таксама сродках I шляхоў вырашэньня пастаўленных перад таварыствам задачаў, можна атрымаць па тэл. 73-84-75(х), 62-07-20(сл) у старшынI Рады таварыства Ф.Я.Нюнько.

В. Стэх

!!!

ВЫДАНЬНЕ "ГОЛАС БЕЛАРУСА" ВЫДАЕЦЦА НА АХВЯРАВАНЬНI ЧЫТАЧОЎ I РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА БЯСПЛАТНА. САБЕКОШТ КОЖНАГА НУМАРА – 20 кап. ЗЬ ПЕРАСЫЛКАЙ – 30 кап.
ТЫРАЖ 3000 АСОБНIКАЎ. ВЫХОДЗIЦЬ РАЗ НА МЕСЯЦ. РЫГА.
АДРАС РЭДАКЦЫI: РИГА, 226024, ул.СИЛЦИЕМА, д.9, кв.11, т.52-04-17 ИВАНОВА ЛИДИЯ
РЭДАКТАР – ВАДЗIМ ПАЎЛОВIЧ.